

Skattefrie lån

Skrevet af partner, advokat (H) Torben Bagge og partner, advokat (L), HD (R) Henrik Rahbek, begge TVC Advokatfirma

Projekt Money Transfer giver fortsat SKAT anledning til at problematisere – særligt udenlandske – låneforhold, herunder om det foreligger en tilbagebetalingsforpligtigelse.

Det følger helt overordnet af bestemmelsen i statsskattelovens § 4, at som skattepligtig indkomst skal henregnes – med undtagelse af særlige fastsatte begrænsninger – alt hvad den skattepligtige har af samlede årsindtægter, hvad enten de hidrører her fra landet eller ikke, bestående i penge eller formuegoder af pengeværdi. Til den skattepligtige indkomst henregnes således også gaver, jf. statsskattelovens § 4, litra c.

Derimod henregnes ikke de indtægter, der hidrører fra kapitalforbrug eller optagelse af lån, jf. statsskattelovens § 5, litra c. Modtager en skattepligtig således beløb, som udgør lån, skal disse beløb ikke henregnes til skatteydere indkomst i henhold til statsskattelovens § 4, jf. § 5, litra c.

Når der skal tages stilling til, om et beløb udgør et lån eller en skattepligtig ydelse i form af en gave, løntilskud, udbytte eller lignende, ses det ofte i praksis, at SKAT samt Skatteministeriet anfører, at der kræves objektiv dokumentation for skattemæssigt at statuere et låneforhold. Er der et interessefællesskab mellem parterne, vil SKAT og Skatteministeriet derudover ofte anføre, at der gælder en skærpet bevisbyrde for skatteyderen.

En konkret vurdering, hvori også skatteyderens forklaring inddrages

Til trods for det ovenfor anførte viser en nærmere gennemgang af praksis imidlertid, at der foretages en samlet konkret vurdering, når det skal afgøres, om der skattemæssigt er tale om et låneforhold.

Endvidere viser praksis, at skatteydere egen forklaring i den forbindelse kan tillægges en ikke ubetydelig vægt. Dette er for længst lagt til grund af Højesteret, idet der henvises til

sagen offentliggjort i UfR 1999.1197H. Sagen omhandlede blandt andet spørgsmålet om, hvorvidt skattemyndighederne havde været berettiget til at forhøje en skatteydere personlige indkomst for indkomståret 1993 med kr. 400.000 og skattepligtige formue pr. 31. december 1993 med kr. 1.200.000.

Om dette spørgsmål fandt Vestre Landsret som første instans, at skatteyderen ikke havde godtgjort, at der forelå en tilbagebetalingsforpligtigelse. Således anførte Vestre Landsret følgende:

”Den gældspost på 1.200.000 kr., som sagsøgeren har fratrukket på formueopgørelsen for 1993 under »anden gæld«, fremgår - efter det oplyste - ikke af den angivelige långiver, Dansk PC Import ApS' regnskaber. Det fremgår i øvrigt af det fremlagte gældsbeleg til selskabet, at det skyldige beløb udgør 1.256.353 kr., idet det disponible beløb på 1.200.000 kr. fremkommer efter fradrag af stiftelsesprovision og renter på i alt 56.353 kr. Der er således ikke overensstemmelse mellem den på selvangivelsen fratrukne gæld og det ifølge gældsbeleg skyldige beløb. Efter bevisførelsen må det endvidere lægges til grund, at den fuldmagt og den håndpantætningsdeklaration, der er nævnt i gældsbeleg, ikke er blevet udstedt. Den omstændighed, at Kjeld Mørch den 7. december 1993 har foranlediget et beløb på 1.600.000 kr. indbetalt på sagsøgerens superkonto, udgør hverken dokumentation for, at beløbet hidrører fra selskabet eller Kjeld Mørch, eller for, at beløbet er afregning af et lån på 1.200.000 kr. Det er derfor ikke bevist, at sagsøgeren havde en gældspost på dette beløb.” (Vores understregning)

Højesteret tiltrådte imidlertid ikke dette resultat, idet Højesteret derimod på baggrund af skatteydere og dennes fars forklaring fandt det godtgjort, at der forelå et lån med tilbagebetalingsforpligtigelse som forklaret af skatteyder. Herom udtalte Højesteret nærmere følgende:

"Hvad angår indkomståret 1993 har Kjeld og Holger Mørch forklaret, at det omtvistede beløb på 1,2 mio. kr. hidrørte fra et lån ydet af Dansk PC Import ApS, som var domineret af Kjeld Mørch. Denne forklaring støttes af, at Holger Mørch også i tidligere indkomstår havde lånefinansieret større obligationskøb, som var blevet administreret af Kjeld Mørch, samt af, at Holger Mørch har underskrevet et gælds-brev udstedt til selskabet og dateret 15. november 1993. Gælds-brevet forfaldt efter sit indhold i februar 1994 umiddelbart efter, at de indkøbte obligationer udløb. Da Holger Mørch på trods af opfordring hertil ikke har dokumenteret, at han har indfriet det angivne lån, kan der ikke bortses fra, at der efterfølgende er indtrådt en skatte- eller afgiftspligtig gældseftergivelse, men som sagen er forelagt Højesteret, findes der ikke at være grundlag for at tilsidesætte Kjeld og Holger Mørchs forklaring om, at beløbet på 1,2 mio. kr. hidrørte fra et lån, som pr. 31. december 1993 fortsat var tilbagebetalingspligtigt." (Vores understregning)

Højesteret fandt således – uanset der ikke var sket hel eller delvis afdrag på gældsforholdet – at der forelå et lån med tilbagebetalingsforpligtigelse, hvilket Højesteret i det væsentligste støttede på skatteydere forklaring.

Tilsvarende eksempel fra retspraksis, hvori der foretages en samlet konkret vurdering, ses offentliggjort i SKM2011.81.BR, og samme retsanvendelse ses i øvrigt også anvendt ved en stillingtagen til, hvorvidt skatteyder på baggrund af et låneforhold er berettiget til rentefradrag i henhold til statsskattelovens § 6, litra e, jf. således eksempelvis Østre Landsrets dom offentliggjort som TfS 1999, 180.

Administrativ praksis vedrørende udenlandske overførelser, herunder oplysninger fra Projekt Money Transfer
Der foreligger en ganske righoldig administrativ praksis, hvor Landsskatteretten har truffet afgørelse om, at skatteyder på baggrund af forskellige konkrete omstændigheder i tilstrækkelig grad har godtgjort, at overførsler m.v. ikke udgør skattepligtig indkomst, men derimod er skattefrie lån i henhold til statsskattelovens § 5, litra b.

Der kan eksempelvis henvises til Landsskatterettens utrykte afgørelse af den 6. juli 2015 (LSR's j.nr. 12-0190975) omhandlende spørgsmålet om, hvorvidt der var grundlag for at forhøje klagers indkomst i 2010 skønsmæssigt med kr. 400.000. Dette med henvisning til, at skatteyderen ifølge SKAT havde et negativt privatforbrug.

Herover gjorde skatteyderen gældende, at hun havde optaget en lån hos sin familie på kr. 500.000, og at der i den forbindelse var udarbejdet et lånedokument, som måtte anses for tilstrækkelig dokumentation. For Landsskatteretten blev således fremlagt kopi af et lånedokument udfærdiget på kinesisk. Af den udarbejdede oversættelse fremgik følgende:

*"Gælds-brev:
Min datter [klager] og min svigersøn [klagers ægtefælle] på grund af behov, fordi de gerne vil åbne en kinesisk restaurant, har de spurgt far [...] og mor [...] om at låne danske kroner 500.000 kr., årlig rente 8 %. Hermed bekræftes dette gælds-brev.
Underskrevet långivere og låntager [klager]."*

På baggrund af ovennævnte gælds-brev, der ikke indeholdt en aftale om afdrag, og som – efter det oplyste til Landsskatteretten – skulle tilbagebetales efter anfordring, fandt Landsskatteretten det godtgjort, at der forelå et familielån. Således anførte Landsskatteretten nærmere:

"For indkomståret 2010 er der for Landsskatteretten fremlagt et originalt

lånedokument vedrørende et lån på 500.000 kr. Dokumentet er dateret den 18. januar 2010, og det er dateret den 19. januar 2010, hvor det er faxet. Der er den 18. og 22. januar 2010 indsat 173.000 kr. og 227.000 kr. på klagerens konto. Pengene er overført fra Kina. [...]

Efter Landsskatterettens opfattelse er den fremlagte erklæring af 18. januar 2010 dokumentation for en låneaftale mellem klageren og hendes forældre. Ansættelsen for indkomståret 2010 nedsættes herefter med 400.000 kr. til 0 kr.”

Fra administrativ praksis omhandlende oplysninger indhentet netop fra Projekt Money Transfer kan der i øvrigt henvises til Landsskatterettens utrykte afgørelse af den 7. april 2017 (LSR's j.nr. 14-4333636).

Sagen vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt skatteyder havde godtgjort, at han havde optaget et lån på i alt kr. 1.150.000, som var udbetalt fra et Limited-selskab registreret på Jersey.

Sagen var blevet udsøgt af SKAT via oplysninger fra Projekt Money Transfer, og SKAT havde herefter på baggrund af overførsler forhøjet skatteyderens indkomst med i alt kr. 1.149.890, som var indbetalt på skatteydere konto fra førnævnte Limited-selskab. Skatteyderen gjorde gældende, at der var tale om lån, og i den forbindelse udtalte Landsskatteretten følgende:

”Henset til, at der foreligger en låneaftale, et regnskab for selskabet, hvoraf lånet fremgår, adskillige e-mails mellem selskabets bank og klageren vedrørende klagerens optagelse af et lån, samt at det via bodelingsaftalen er dokumenteret, at klageren havde behov for kapital, finder Landsskatteretten det tilstrækkeligt godtgjort, at klageren har optaget et lån hos selskabet [virksomhed1] Ltd., og at dette lån er blevet tilbagebetalt.

Landsskatteretten har endvidere lagt vægt på, at forholdet på tidspunktet for SKATs opstart af sagen lå mere end 10 år tilbage, hvorfor klagerens mulighed for at fremskaffe dokumentation naturligt er påvirket heraf.

Efter en samlet vurdering finder Landsskatteretten således, at klageren har godtgjort, at indsættelserne på hans konto ikke er skattepligtige.” (Vores understregning)

Afsluttende bemærkninger

Af ovennævnte eksempler fra praksis kan det konstateres, at der ved både domstolene og Landsskatteretten er en helt fri bevisbedømmelse i relation til at godtgøre, hvorvidt der består et låneforhold med en tilbagebetalingsforpligtigelse. Videre kan det konstateres, at der skal foretages en samlet konkret vurdering, i hvilken forbindelse skatteydere egen forklaring kan tillægges en ikke ubetydelig vægt.